

Les subhastes d'art i la seva evolució

Actualment, el comerç de l'art és un dels aspectes més destacats per al desenvolupament, l'evolució i la difusió de l'obra artística. Per això el món de les subhastes continua sent un important motor d'aquesta activitat comercial. Fem en aquest article un repàs a la història i l'evolució d'aquest sector.

Text: Judit Poquet i Tarragó, historiadora de l'art i restauradora de moble antic

El comerç en general és una de les activitats més antigues de la nostra civilització. Ja des de les dinasties faraòniques trobem un interès en l'adquisició d'obres d'art i el seu col·leccionisme. Aquest interès és tan manifest que arriba a traspasar les fronteres dels països; per exemple, s'han trobat objectes de plata de disseny mesopotàmic en tombes etrusques del segle VIII-VII aC. La referència més antiga sobre les subhastes organitzades d'una manera regular la trobem a la *Història* d'Heròdot, en la qual s'esmenta que a la Babilònia del segle IV aC les donzelles núbies eren venudes anualment perquè els homes licitessin per elles. És en temps dels romans quan les subhastes tenen una difusió més àmplia, i s'organitzen sobretot per desfer-se dels botins de guerra, i no només se subhasten els béns confiscats, sinó també els esclaus.

L'origen

El mot *subhasta*, així com la seva traducció al castellà (*subasta*) i a l'anglès (*auction*), és d'origen llatí. Alguns autors el relacionen amb el temps dels romans, quan els béns com les talles i les joies eren exposats al mercat del fòrum i es distingien per una asta clavada a terra. Altres, com és el cas del conegut Frederic Marès, situen l'origen de la paraula *subhasta* en l'època medieval, quan, al mercat, un soldat vigilava amb la llança per recordar a tothom l'autoritat del pretor. Al segle XIII el rei francès Lluís IX designa oficials públics per al control de les subhastes. És l'origen dels *commissaires-priseurs*¹ que les organitzaran i les controlaran al llarg dels segles. A partir del segle XVII, les subhastes a París i, sobretot, a Londres són ja força conegudes. És en aquesta època que

s'introdueix la utilització del martell per a l'adjudicació dels béns.

Institucions emblemàtiques

El 1744 Samuel Baker crea la casa Sotheby's, en origen dedicada exclusivament al llibre. El 1766 apareix la casa Christie's, fundada pel comerciant d'art, mobles i altres objectes de valor James Christie i pel seu soci George Leigh. És l'única casa que manté la venda ininterrompuda d'obres d'art fins als nostres dies.

Pel que fa a París, tenim documentada l'any 1767 la interessant subhasta de la col·lecció de Jean de Julienne, amic de Watteau, al saló *carrée* del Louvre. A mitjan segle XIX, la companyia de subhastadors de París crea l'hotel Drouot i es converteix en la seu oficial de les subhastes de la ciutat. Anteriorment se n'havien organitzat a les galeries de George Petit i a la Charpentier.

A la ciutat de Barcelona, tal com ens explica Frederic Marès, l'autèntica afició pel col·leccionisme no arriba fins a finals del segle XIX i començament del XX.² Tenim notícies, però, d'una subhasta organitzada el 1889 per iniciativa del pintor Eliseu Meifrén que tingué lloc a la sala Parés i que constà de 60 olis de l'artista. Durant les primeres dècades del segle XX s'organitzaren subhastes regulars els diumenges al matí a les Galeries Dalmau i a La Cantonada, posteriorment anomenada El Camarín.

El present

Actualment, el comerç de l'art és un dels aspectes més destacats per al desenvolupament, l'evolució i la difusió de l'obra artística. El món de les subhastes continua sent un important motor per al desenvolupament d'aquesta activitat comercial. No obstant això, si el volum de negocis de totes les cases de subhastes del món és d'uns 4.000 milions d'euros anuals, a l'Estat espanyol oscil·la entre els 48 i els 60 milions, segons les llistes oficials d'adjudicacions.

Les sales de l'Estat són deutores de les angleses; ara bé, si Sotheby's i Christie's

Actualment, el comerç de l'art és un dels aspectes més destacats per al desenvolupament, l'evolució i la difusió de l'obra artística

tenen més de dos segles d'història, la més antiga de la Península és la que els germans Durán crearen el 1969.

Actualment, amb l'avenç tecnològic, el sistema de subhasta ha desenvolupat noves tendències. Les cases de subhastes tradicionals van incorporar ja fa uns anys el telèfon per licitar, fet que ajuda a mantenir l'anonimat dels col·leccionistes. Però, amb l'arribada d'Internet, els canvis han estat molt més importants. La gran majoria de sales no només tenen pàgina web pròpia per oferir la possibilitat de veure el catàleg d'obres complet, sinó que el client també hi pot licitar. La novetat més destacada és la que recentment ha incorporat Christie's. Amb un senzill programa informàtic ofereix als clients la possibilitat de seguir les subhastes en directe i des de qualsevol part del món.

La popularització de la xarxa ha propiciat la creació d'una sèrie de negocis dedicats a la venda o subhasta d'obres d'art que poden prescindir d'un espai físic. El 1995 Pierre Omidyar fundà als Estats Units la coneguda Ebay, que el 1999 va absorbir l'espanyola Ibazar.

Bibliografia

- Marès Deulovol, Frederic. *El mundo fascinante del coleccionismo y de las antigüedades*. Ajuntament de Barcelona, Barcelona, 2000.
- Armañanzas, Emy. *El color del dinero: el boom de las subastas de arte...* Ed. Rekalde.
- Grampp, W. *Arte, inversión y mecenazgo. Un análisis económico del mercado del arte*. Ariel Sociedad Económica, Barcelona, 1991.
- Heródoto. *Historia*. Biblioteca Clásica Gredos, Madrid, 1989.

Webs de consulta

- www.tdm.com. *El mundo de las subastas* por Pablo Gómez en *Tiempos del mundo*. Octubre 2006.
- www.elmundo.es/magazine/2004/239/1082734269.html. *El Picasso "oculto" de los Whitney* por María Ramírez. Abril 2004.
- www.christies.com. Octubre 2006.
- www.sotheby's.com. Octubre 2006.
- www.ebay.com. Dossier de premsa. Juliol 2006.

Aquesta empresa ha anat creixent al llarg dels anys i ara és el major centre de compra i venda d'Internet.

La introducció d'aquests canvis en les últimes dècades del segle passat, la

seva bona acollida entre el públic i, en conseqüència, la proliferació de subhastes d'art a la xarxa podrien arribar a posar en entredit la figura dels *commissaire-priseur*. Ara bé, si em permeteu una opinió personal, us diré que la comoditat que comporta la xarxa no podrà competir mai amb el caliu i l'adrenalina que genera una bona tarda de subhasta.

Gravat de la sala de subhastes Christie's realitzat per Thomas Rowlandson & Augustus Charles Pugin. Extret de *The Microcosm of London*, Volume I. Ed. R. Ackerman. Londres, 1810

¹ *Commissaire-priseur "oficial ministerial encargado de la estimación de los objetos mobiliarios y de su venta en pública subasta"* Paul Robert, *Dictionnaire*. Paris, 1970. Pàg. 309. "Director y juez supremo en la sala durante la subasta" Marès Deulovol, Frederic. *El mundo fascinante del coleccionismo y de las antigüedades*. Ajuntament de Barcelona, Barcelona, 2000. Cap XXI. Pàg. 277.

² "Las subastas en Barcelona no tienen historia porque no existen antecedentes" Marès Deulovol, Frederic. *El mundo fascinante del coleccionismo y de las antigüedades*. Ajuntament de Barcelona, Barcelona, 2000. Cap. XVIII. Pàg. 240-241.

Sala de subhastes Laura Bolaño, Barcelona. Subhasta de novembre de 2006